

נשמת • NISHMAT
מדרשה גבוהה ללימודי
תורה לנשים
ע"ש ג'יני שוטנשטיין (ע"ר)

THE JEANIE SCHOTTENSTEIN
CENTER FOR ADVANCED
TORAH STUDY FOR WOMEN

רח' ברל לוקר 26 א, שכונת פת, ירושלים 93282 • טל' 640-4333 (02) • פקס 640-4353 (02)
26A Bereil Locker St., Pat Neighborhood, Jerusalem 93282 • Tel: (02) 640-4333 • Fax: (02) 640-4353

המלחמה השלישית בארם ומותו של אחאב - פרק כ"ב

פרק כ"ב מהווה המשך ישיר לפרק כ, ומספר על המערכה השלישית והדרמטית ביותר במלחמת ישראל וארם. במרכז פרקנו ניצבת דמותו של אחאב, על אורותיה וצלליה, והוא חותם במותו ההירואי בעת הקרב, ובכך נקשר פרקנו גם לגזירה שנגזרה על אחאב בפרק כ"א.

1. עקבו אחר יחסו של אחאב לנביא ולנבואה לאורך הסיפור. ועמדו על המתח הפנימי המתגלה בו: תגובותיו להצעות יהושפט [ה-ט], תגובתו לנבואת מיכיהו הראשונה [טז] - שימו לב לניגוד המפתיע בין תגובתו לבין דברי שליחו למיכיהו [יג]. תגובתו לנבואת מיכיהו השנייה מכילה מתח פנימי בין שני חלקיה: יחסו למיכיהו מחד [כו-כז], ותחבולתו לקראת הקרב מאידך [ל].

2. א. המראה הנבואי שמתאר מיכיהו [יט-כב] מקביל לתמונת המלכים המתוארת בפסוק י. עימדו על הדמיון ביניהם וחישובו – מה היחס בין שני המראות ומה הוא מלמד על אחאב ונביאיו?
ב. בנבואת מיכיהו יש סתירה פנימית: אם תכנית האלהית היא להטעות את אחאב באמצעות נביאי השקר, כיצד מתיר לעצמו מיכיהו לגלות את סודו של ה' לאחאב ובכך להסתכן בהפרתו? שימו לב למילים 'לכן שמע דבר ה' שמקדים מיכיהו לנבואתו [יט], המלמדות שעשה זאת בציוי ה'. מה ניתן ללמוד מכאן על אופיה של הגזרה האלהית מול הבחירה האנושית?

3. מה תכליתה של ההתחפשות במלחמה [ל], ומדוע לא צלחה בסופו של דבר? ראו את דברי יוסף בן מתתיהו, קדמוניות היהודים: ואחאב ויהושפט הסכימו ביניהם שאחאב יפשוט את בגד המלכות שלו ומלך ירושלים יעמוד במערכה (במקומו) לבוש בגדו של אחאב כדי להערים על דברי הנבואה של מיכיהו. אולם הגורל השיג את אחאב גם בלי בגד (מלכות).

4. סיפורנו מקביל לסיפור מות שאול [שמו"א פרקים כח, לא]. גם שם קיבל המלך מראש ידיעה על הפסדו ומותו בקרב, ואף על פי כן יצא להלחם. כמו כן, בשני המקרים השתמש המלך בתחפושת. מה ההבדל היסודי שבין יציאת שאול לקרב ליציאת אחאב לקרב? התייחסו למניע ליציאה למלחמה ולמימד קבלת הדין בשני המעשים.

5. א. השוו את תיאור מות אחאב [כב, לח] לנבואת אליהו [כא, יט]. האם הנבואה אכן התקיימה כפשוטה?

רלב"ג: 'ידמה שלולי כי נכנע אחאב מפני השם היה מת על יד יהוא בחלקת נבות היזרעאלי ושם ילקקו הכלבים דמו. אך מפני שנכנע אחאב מפני השם יתברך האריך השם יתברך הרעה הזאת עד ימי בנו ובו נתקיים כל היעוד הרע. ועם כל זה הנה מפני ששלח בן הדד בשלום היתה נפשו [תחת נפשו] ונהרג ברמות גלעד ושם לקקו הכלבים את דמו שנשטף מן הרכב'.

ב. בהמשך לפירושו של רלב"ג, עיינו בפסוק לה. מה הזכות הנוספת העומדת לאחאב וכיצד היא נקשרת להקלה בעונשו? היעזרו בדברי יוסף בן מתתיהו: 'אולם אחאב החליט שלא להודיע לצבא מה שקרהו שמא ינוס מן המערכה וציוה את רכבו להפנות את המרכבה ולהוציאה מן הקרב כי נפצע פצע קשה ואנוש. והמלך עמד תוך יסורים במרכבתו עד בוא השמש ומת לאחר שטף דם'.